

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1918 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och propositionen rörande tilläggsstat för år 1918 gjorda framställningar rörande höjning av vissa till arméns och marinens personal utgående dagtraktamenten m. m.

(1:a avd.)

1:o) I punkt 42 under fjärde huvudtiteln av propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående dagtraktamentena å extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 250,000 kronor.

Anslag under fjärde huvudtiteln å 1919 års stat för höjning av dagtraktamentena.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 200—209 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden den 14 januari 1918.

Uti sitt utlåtande nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 92 av sjätte huvudtiteln gjorda framställning angående höjning av förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar jämte en i ämnet väckt motion, har statsutskottet föreslagit viss höjning av nyssnämnda förslagsanslag. De ökade levnadskostnader, som genom dyrtiden uppstått för befattningshavare i de särskilda uti resereglementet den 13 december 1907 upptagna klasserna, drabbade enligt utskottets mening förhållandevis hårdast befattningshavare i de lägre klasserna, och då, enligt vad av propositionen framginge, en allmän omarbetning av resereglementet förestode — vadan nu allenast fråga vore om en provisorisk förhöjning av utgående traktamentsersättning — ansåg utskottet, som fann ett för samtliga klasser lika stort tillägg bäst motsvara det föreliggande behovet, en förhöjning av traktamentsersättningen med 3 kronor för varje klass böra läggas till grund för anslagets beräkning.

Utskottets yttrande.

Detta utskottets förslag har sedermera av riksdagen godkänts.

Det av Kungl. Maj:t uti nu föreliggande punkt framlagda förslaget är dels en direkt tillämpning av, dels sammanhängande med den höjning av de enligt resereglementet utgående traktamentena, som av chefen för civildepartementet förordats.

§ 6 mom. 2 av gällande avlöningsreglemente för armén innehåller nämligen den bestämmelsen, att dagtraktamente utgår enligt resereglementet, där ej i avlöningsreglementet stadgas, att det skall utgå med det lägre belopp, vilket anges i den vid samma reglemente fogade tariff, bil. A.

Enligt nämnda tariff utgår dagtraktamente med följande belopp (inom parentes anges det traktamente enligt resereglementet, för vilket riksdagen numera uttalat sig):

för generalpersoner av alla grader samt civilmilitärer av motsvarande rangklasser.....	kronor 9:— (kronor 18:—)
» överste och civilmilitär av överstes rangklass	» 7:— (» 16:—)
» överstelöjtnant och civilmilitär av överstelöjtnants rangklass ävensom cheferna för krigsskolan och krigshögskolan	» 6:— (» 14:—)
» major och civilmilitär av majors rangklass ävensom stabschef och cheferna för ridskolan samt skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, såvitt de icke redan på grund av sin beställning på stat tillhöra högre rangklass	» 5:— (» 14:—)
» kapten, ryttmästare och civilmilitär av kapstens rangklass	» 4:— (» 11:—)
» löjtnant, underlöjtnant och civilmilitär av löjtnants eller underlöjtnants rangklass	» 3:— (» 11:—)
» fanjunkare, styckjunkare och civilmilitär av fanjunkares rangklass	» 2:50 (» 9:—)
» sergeant samt civilmilitär av sergeants rangklass	» 2:— (» 9:—)
» manskap samt civilmilitär av manskapsklass ävensom hästskötare	» 1:50 (» 7:—)

Rörande de fall, i vilka traktamente enligt resereglementet och enligt nämnda tariff i arméns avlöningsreglemente utgår, innehåller § 36 i sistnämnda reglemente följande:

»För tjänstgöring å annan ort än egen förläggningssort åtnjuter officer och underofficer, där ej annorlunda är i §§ 37, 38 och 39 stadgat, dagtraktamente, beräknat, om tjänstgöringen äger rum å plats, där den tjänstgörande på kronans bekostnad antingen beredes bostad in natura eller förlägges i tältläger eller annorledes tillsammans med trupp, enligt tariffen i bil. A, eljest enligt resereglementet. Pågår i senare fallet tjänstgöringen på samma ort längre tid än åtta dagar, utgår

dock dagtraktamentet från och med nionde förrättningsdagen enligt nämnda tariff.»

Departementschefen har nu föreslagit, att de enligt arméns avlöningsreglemente i vissa fall utgående lägre traktamentena tillsvidare måtte höjas sålunda:

för generalpersoner m. fl.	från 9 kronor	till 10 kronor	
» överstar m. fl.	» 7 »	» 9 »	
» överstelöjtnanter m. fl.	» 6 »	» 8 »	
» majorer m. fl.	» 5 »	» 7 »	
» kaptener m. fl.	» 4 »	» 6 »	
» löjtnanter m. fl.	» 3 »	» 4 »	50 öre
» fanjunkare m. fl.	» 2 »	50 öre » 3 »	75 »
» sergeanter m. fl.	» 2 »	» 3 »	
» manskap m. fl.	» 1 »	50 öre » 2 »	50 »

Dessa traktamenten skulle endast utgå i de fall, då den tjänstgörande på kronans bekostnad antingen beredes bostad in natura eller förläggas i tältläger eller annorledes tillsammans med trupp.

För att emellertid icke de officerare eller underofficerare, som under kommandering själva måste bekosta sin inkvartering, skulle komma i sämre ställning än de, som på nyss angivet sätt beredas bostad eller förläggning, har för förstnämnda kategori utöver dagtraktamentet enligt ovan angivna beräkning, föreslagits en särskild gottgörelse med 1 krona 50 öre för dag till officerare och 1 krona för dag till underofficerare. Dylig särskild gottgörelse har däremot icke beräknats för manskap, enär detsamma antingen beredes inkvartering in natura eller förläggas i tältläger.

Dagtraktamentena i det fall, att vederbörande måste själva bekosta sin inkvartering, skulle alltså uppgå till följande belopp:

för generalpersoner m. fl.	11 kronor	50 öre
» överstar m. fl.	10 »	50 »
» överstelöjtnanter m. fl.	9 »	50 »
» majorer m. fl.	8 »	50 »
» kaptener m. fl.	7 »	50 »
» löjtnanter m. fl.	6 »	
» fanjunkare m. fl.	4 »	75 »
» sergeanter m. fl.	4 »	
» manskap m. fl.	2 »	50 »

De av departementschefen förordade traktamentsbeloppen äro sammanställda i den vid detta utlåtande fogade tariff. (Bil. I).

Mot ifrågavarande belopp har utskottet intet att erinra.

Höjningen av dagtraktamentena skulle emellertid, enligt vad av den lämnade utredningen framgår, medföra en ökning av icke mindre än sexton ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln. Då därtill kommer, att förhöjningen icke är av definitiv art utan endast en av rådande dyrtid påkallad tillfällig åtgärd, anser utskottet i likhet med departementschefen, att för den nu föreslagna traktamentsförhöjningen ett extra anslag bör anvisas. En sådan anordning synes också, på sätt departementschefen jämväl anfört, icke behöva förorsaka några större svårigheter i avseende på räkenskapsväsendet.

Det av Kungl. Maj:t begärda anslaget å extra stat för år 1919 har med ledning av gjorda beräkningar ansetts böra sättas till 250,000 kronor och erhålla förslagsanslags natur.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit rörande anslagets belopp, har ej föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående dagtraktamentena å extra stat för år 1919 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 250,000 kronor.

Anslag under fjärde huvudtiteln å tilläggsstaten för 1918 till höjning av dagtraktamentena.

2:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 6 av tilläggsstatens för år 1918 fjärde huvudtitel, föreslagit riksdagen att för höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående dagtraktamentena å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Utskottets yttrande.

Denna framställning är föranledd av att den under punkt 1:o) omnämnda traktamentsförhöjningen ansetts böra komma till stånd redan under år 1918, men med hänsyn till att förhöjningen ej kan tillämpas redan från årets början, har anslaget begränsats till 200,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för höjning av de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred

utgående dagtraktamentena å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

3:o) I punkt 65 under femte huvudtiteln av statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 55,500 kronor, med 27,500 kronor till 83,000 kronor.

Departementschefens yttrande i fråga om detta anslag återfinnes å sid. 267—274 av det till propositionen hörande statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 januari 1918.

Höjning av det å 1919 års stat under femte huvudtiteln uppförda anslaget till rese- och traktamentspenningar.

För marinens del gälla i huvudsak likartade bestämmelser rörande traktamentsersättnings utgående, som under punkt 1:o) här ovan behandlats för arméns vidkommande.

Utskottets yttrande.

I kungl. kungörelsen den 27 maj 1881 angående de grunder, varefter resekostnads- och traktamentsersättning för flottan tillhörande personer skall vid vissa kommenderingar och förrättningar utgå, stadgas sålunda bland annat, att dagtraktamente till personalen i fredstid utgår efter lägre beräkning än den i resereglementet angivna i följande fall:

a) vid tjänstgöring med trupp under marsch, transport till lands eller vapenövning utom stationsorten, när tjänstgöringen är grundad på kommendering;

b) å förrättningsort, vid personliga tjänsteuppdrag, vartill fordras mer än åtta dagars vistande på stället, därvid dock den lägre traktamentsberäkningen tager sin början först med nionde förrättningsdagen.

Den för marinens del gällande lägre traktamentstariffen är följande:

för amiralspersoner av alla grader	kronor 9:—
» kommandör	» 7:—
» kommandörkapten av 1:a klassen	» 6:—
» » » 2:a »	» 5:—
» kapten	» 4:—
» löjtnant och underlöjtnant	» 3:—
» underofficer och underofficerskorpral	» 2:50
» manskap, ej särskilt nämnt	» 1:50

I huvudsaklig likhet med vad som för armén blivit föreslaget har vederbörande departementschef förordat förhöjning av nyssnämnda lägre traktamentsbelopp, på nedan angivet sätt:

för amiralsperson.....	från 9 kronor	till 10 kronor	
» kommandör.....	» 7 »	» 9 »	
» kommandörkapten av 1:a klassen.....	» 6 »	» 8 »	
» kommandörkapten av 2:a klassen.....	» 5 »	» 7 »	
» kapten.....	» 4 »	» 6 »	
» löjtnant och underlöjtnant.....	» 3 »	» 4 »	50 öre
» underofficer och underofficerskorpral.....	» 2 » 50 öre	» 3 » 75 »	
» manskap, ej särskilt nämnt.....	» 1 » 50 »	» 2 » 50 »	

Den sålunda ifrågasatta traktamentsförhöjningen har av Kungl. Maj:t ansetts böra föranleda en ökning av förevarande anslag med 27,500 kronor för år 1919. Ehuru de nya traktamentena, enligt vad departementschefen meddelat, även för marinens vidkommande ansetts böra tillämpas snarast möjligt, har dock icke å 1918 års tilläggsstat för ändamålet bevärt särskilda medel.

Vid en jämförelse mellan beloppen av de för marinen och de för armén ifrågasatta dagtraktamentena har utskottet funnit, dels att, medan för arméns personal föreslagits ett särskilt tillägg i traktamentsersättningen av 1 krona 50 öre för officer och 1 krona för underofficer, som icke på kronans bekostnad beredes inkvartering in natura eller förläggas i tältläger, motsvarande förmån icke ifrågasatts för marinens personal, dels ock att, medan vid armén för fanjunkare, som åtnjuter inkvartering in natura, dagtraktamentet skulle utgöra 3 kronor 75 öre och för sergeant under samma förutsättning 3 kronor, skulle vid marinen för såväl flaggunderofficerare (underofficerare av 1. graden) som underofficerare av 2. graden och underofficerskorpraler dagtraktamentet utgöra 3 kronor 75 öre. Enligt utskottets mening böra, därest särskilda hinder härför ej möta, dagtraktamentena för marinens personal utgå efter samma grunder som för arméns.

I övrigt har utskottet icke i fråga om beloppet av de särskilda traktamentena funnit anledning till erinran liksom ej heller mot att traktamentsförhöjningen vinner tillämpning redan under år 1918.

Då den föreslagna traktamentsförhöjningen torde inverka jämväl på andra anslag under femte huvudtiteln, anser utskottet, under åberopande av vad utskottet under punkt 1:o) härovan anfört, att det av Kungl.

Maj:t begärda beloppet bör såsom förslagsanslag uppföras å extra stat för år 1919.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för höjning av de enligt rese-reglementet och kungl. kungörelsen den 27 maj 1881 utgående dagtraktamentena på extra stat för år 1919 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 27,500 kronor.

Stockholm den 22 februari 1918.

På utskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, J. Nilsson, O. Bergqvist, I. E. G. Svensson, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, J. L. Widell, A. Pers, G. Boman, E. A. R. Lillienau och I. Pålsson samt
från andra kammaren: herrar H. Andersson i Skivarp, J. Olofsson i Digernäs, N. A. Nilsson i Kabbarp, A. Anderson i Råstock, C. Persson i Stallerhult, O. H:son Waldén, G. Odqvist, S. Bengtsson i Norup, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson i Falun, P. A. Hansson i Stockholm och F. T. Hamrin.

Bil. I.

Tariff

utvisande det belopp, varmed dagtraktamente skall enligt fredsavlöningsreglementet för armén i vissa fall utgå.

P e r s o n a l.	Tab. I.		Tab. II.	
	Dagtraktamentes belopp, då den tjänstgörande på kronans bekostnad antingen beredes bostad in natura eller förlägges i tältläger eller annorledes tillsammans med trupp		Dagtraktamentes belopp, då den tjänstgörande icke erhåller in- kvartering på sätt i Tab. I angives	
	kronor.	öre.	kronor.	öre.
Generalsperson	10	—	11	50
Överste	9	—	10	50
Överstelöjtnant ävensom chef för krigsskolan eller krigshögskolan	8	—	9	50
Major ävensom stabschef eller chef för ridskolan eller skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, såvitt de icke redan på grund av sin beställning på stat tillhöra högre tjänstegrad ..	7	—	8	50
Kapten (ryttmästare)	6	—	7	50
Löjtnant, underlöjtnant eller fänrik	4	50	6	—
Fanjunkare (styckjunkare, förvaltare vid intendenturkåren)	3	75	4	75
Sergeant	3	—	4	—
Manskap	2	50	2	50

För civilmilitär personal utgår traktamente enligt tariff med samma belopp, som här ovan bestämts för militär personal i beställning, motsvarande vederbörandes tjänsteklass.

Anm. Det i denna tariff bestämda dagtraktamente åtnjutes efter den tjänstegrad (tjänsteklass), vartill den tjänstgörandes beställning å stat är att hänföra, såvida dagtraktamentet icke utgår för tjänstgöring i befattning, som är särskilt upptagen i tariffen, eller enligt allmänna föreskrifter tillhör högre beställning, i vilket fall det får beräknas efter denna senare.